

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
ВЛАДА
05 Број: 88-5818/2025
12. јун 2025. године
Београд

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
НАРОДНА СКУПШТИНА
БЕОГРАД

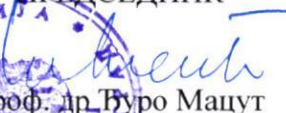
ПРИМЉЕНО: 12.06.2025

Орг. јед.	Број	Прилог	Вредност
03	8-1156/25		

НАРОДНОЈ СКУПШТИНИ

БЕОГРАД

Влада, у складу са чланом 17. став 1. Закона о употреби Војске Србије и других снага одбране у мултинационалним операцијама ван граница Републике Србије („Службени гласник РС”, бр. 88/09 и 36/18) подноси Извештај о учешћу Војске Србије и других снага одбране у мултинационалним операцијама у 2024. години, ради информисања.

ПРЕДСЕДНИК

проф. др. Ђуро Мацут

4100325.017/15

Извештај о учешћу Војске Србије и других снага одбране у мултинационалним операцијама у 2024. години

На основу члана 8. Закона о употреби Војске Србије и других снага одбране у мултинационалним операцијама ван граница Републике Србије („Службени гласник РС”, број 88/09 и 36/18) и Одлуке о употреби Војске Србије и других снага одбране у мултинационалним операцијама ван граница Републике Србије („Службени гласник РС”, број 94/19 и 16/23), планирана је употреба Војске Србије и других снага одбране у 2024. години у следећим мултинационалним операцијама:

1. Министарство одбране:

- 1.1.Мултинационална операција Уједињених нација у Републици Либан (UNIFIL),
- 1.2.Мултинационална операција Уједињених нација у Централноафричкој Републици (MINUSCA),
- 1.3.Мултинационална операција Уједињених нација у Републици Кипар (UNFICYP),
- 1.4.Мултинационална операција Уједињених нација у Демократској Републици Конго (MONUSCO),
- 1.5.Мултинационална операција Уједињених нација на Блиском истоку (UNTSO),
- 1.6.Мултинационална операција Уједињених нација у Републици Мали (MINUSMA),
- 1.7.Мултинационална операција Уједињених нација на Блиском Истоку (UNDOF),
- 1.8.Мултинационална операција Уједињених нација у Западној Сахари (MINURSO),
- 1.9.Мултинационална операција Уједињених нација у Јужном Судану (UNMISS),
- 1.10.Мултинационална операција Уједињених нација у Судану (UNISFA),
- 1.11.Мултинационална операција Уједињених нација у Џами и Кашмиру (UNMOGIP),
- 1.12.Војна операција поморских снага Европске уније у Сомалији (EUNAVFOR ATALANTA),
- 1.13.Мисија Европске уније за обуку безбедносних снага Сомалије (EUTM Somalia),
- 1.14.Мисија Европске уније за обуку безбедносних снага Централноафричке Републике (EUTM RCA),
- 1.15.Мисија Европске уније за обуку безбедносних снага Малија (EUTM Mali),
- 1.16.Војна операција поморских снага Европске уније у Медитерану (EUNAVFOR MED IRINI¹);
- 1.17.Цивилне мисије Европске уније за управљање кризама;
- 1.18.Војна мисија Европске уније у Мозамбику (EUTM Mozambique),
- 1.19.Операција независне међународне мировне организације Мултинационалне снаге и посматрачи (MFO) на Синајском полуострву;
- 1.20.Борбене групе Европске уније за управљање кризним ситуацијама (*HELBROC*) и
- 1.21.Хуманитарне операције.

2. Министарство унутрашњих послова:

- 2.1.Мултинационална операција Уједињених нација у Републици Кипар (UNFICYP).

¹ Мисија је током 2020. године наследила мисију поморских снага Европске уније у Медитерану - *EUNAVFOR MED SOPHIA*, променивши име у *EUNAVFOR MED IRINI*.

1. ПОДАЦИ О КАРАКТЕРУ МУЛТИНАЦИОНАЛНИХ ОПЕРАЦИЈА

Мултинационалне операције Уједињених нација и Мултинационалних снага и посматрача су по карактеру операције одржавања мира, у којима су снаге Војске Србије реализовале специфичне задатке у односу на састав контингента Војске Србије и мандат мировне операције.

Мисије Европске уније су по карактеру операције подршке-обуке снага (EUTM Somalia и EUTM RCA) и операције подршке снага Европске уније (EUNAVFOR Somalia – Operation ATALANTA).

Током 2024. године, припадници Војске Србије и других снага одбране, учествовали су у следећим мултинационалним операцијама:

1.1. Мултинационална операција Уједињених нација у Републици Либан – UNIFIL

Мултинационална операција Уједињених нација у Републици Либан (UNIFIL) успостављена је резолуцијама Савета безбедности Уједињених нација бр. 425 и 426 од 19. марта 1978. године. Мандат мисије се периодично продужава. Резолуцијом број 2749 из 2024. године, мандат је обновљен до 31.08.2025. године. Мандат мисије је надгледање прекида непријатељства; подршка Либанским оружаним снагама у преузимању надлежности на југу Либана; и обезбеђење приступа хуманитарне помоћи становништву Либана.

Тренутно је у UNIFIL ангажовано 182 припадника Војске Србије. Од почетка ангажовања Војске Србије у UNIFIL до данас, у овој мисији било је ангажовано 4151 припадника Војске Србије.

Војска Србије учествује у мултинационалној операцији Уједињених нација у Републици Либан (UNIFIL) од 21. децембра 2010. године, са штабним официрима. Од новембра 2012. године у UNIFIL је био ангажован пешадијски вод са елементом за логистичку подршку, који је у новембру 2013. године замењен пешадијском четом. Од децембра 2014. године, контингент Војске Србије увећан је ангажовањем још једног штабног официра и једног вода за заштиту снага.

Припадници Војске Србије се ангажују на координацији активности у циљу осматрања, праћења и одржавања прекида непријатељстава између сукобљених страна, помоћи либанској влади да ефективно успостави власт и контролу на сопственој територији и пружању помоћи у спровођењу хуманитарних операција ради нормализације животних услова, повратка расељених лица и подршке успостављању владавине права.

Штаб мисије UNIFIL, штаб Сектора Исток и штаб Сектора Запад мисије UNIFIL, као и представници Краљевине Шпаније и Републике Италије, у саставу чијих виших јединица се ангажују припадници Војске Србије у Сектору Исток и Сектору Запад, више пута су до сада истицали професионализам припадника Војске Србије у раду и изграђено поверење у извршавање задатака, што ствара повољне услове за повећање ангажовања Војске Србије у овој мировној операцији.

Политичко-безбедносна ситуација у Либану је релативно стабилна. Карактерише је криза институција извршне власти која се негативно одражава на економију и безбедносне прилике у

земљи. Константан ризик од грађанских немира, претња од избијања оружаног сукоба између Хезболаха и Израела на југу Либана, као и појачане активности терористичких група представљају главне безбедносне претње. Степен угрожености припадника Војске Србије ангажованих у мисији UNIFIL је умерен.²

Процењено је да, уз нефункционалност политичког система, долази до благог погоршања безбедносне ситуације у Либану. Изгледи да се политички вакуум оконча без интервенције страних актера и даље су мали, услед чега ће либанска социоекономска криза врло вероватно наставити да се продубљује, стварајући услове за раст друштвених тензија, грађанске немире и деловање екстремистичких група, које је све теже контролисати у условима слабљења државних институција.

Нема показатеља да Хезболах и Израел отворено желе да се сукобе. Обе стране инсистирају на одбрамбеним намерама, али погрешно протумачени инциденти могу бити повод за ескалацију, у којима припадници мисије UNIFIL могу бити директно угрожени. Патроле и друге оперативне активности мисије које одступају од уобичајених рута и које се не реализују у координацији са Либанским оружаном снагама, врло вероватно ће и у наредном периоду бити блокиране од стране локалног становништва и симпатизера Хезболаха, уз отворено показивање непријатељског става, па и примене силе према припадницима мисије ради одвраћања од сличних активности у будућности.

До сада није било елемената угрожавања безбедности ангажованих припадника Војске Србије и нема индикатора који указују на непосредно угрожавање безбедности наших припадника ангажованих у мисији.

1.2. Мултинационална операција Уједињених нација у Централноафричкој Републици – MINUSCA

Мултинационална операција Уједињених нација у Централноафричкој Републици (MINUSCA) успостављена је Резолуцијом Савета безбедности Уједињених нација број 2149 од 10. априла 2014. године. Мандат мисије се периодично продужава. Резолуцијом број 2759 из 2024. године, мандат је обновљен до 15. новембра 2025. године. Мандат мисије је заштита цивила; подршка транзиционом процесу у Централноафричкој Републици; допремање хуманитарне помоћи; заштита персонала Уједињених нација; промоција и заштита људских права и подршка властима у разоружању, демобилизацији и реинтеграцији бивших учесника оружаних сукоба.

Тренутно је у MINUSCA ангажовано 76 припадника Војске Србије на 78 позиција (тренутно су упражњене две позиција лекара – гинеколог и лекар опште праксе). Од почетка ангажовања Војске Србије до данас у MINUSCA било је ангажовано 1294 припадника Војске Србије.

Војска Србије отпочела је ангажовање у MINUSCA од отпочињања оперативног рада мисије, 20. септембра 2014. године, са војним посматрачима и штабним официрима. Од децембра 2014. године, Војска Србије је повећала учешће у мисији ангажовањем медицинског и немедицинског особља Војне болнице нивоа 2 у престоници Централноафричке Републике, у Бангију. Од јануара 2020. године, Република Србија је преузела потпуну самоодрживост Војне болнице и развила је на ниво 2+. Од јула 2021. године, Војска Србије повећала је ангажовање још једним штабним официром

² Степен угрожености: 1 – незнатан, 2 – низак, 3 – умерен, 4 – знатан, 5 – озбиљан и 6 – критичан.

обавештајне специјалности у Команди снага MINUSCA, а са још једним штабним официром обавештајне специјалности у Команди наменских снага „Бамбари” у Сектору Центар MINUSCA.

Контингент Војске Србије у MINUSCA препознат је од стране Штаба мисије MINUSCA и припадника мировне операције као професионалан и поуздан партнер, а Војна болница Војске Србије унела је сигурност по питању медицинског збрињавања, од најлакших здравствених проблема, преко лечења оболелих од различитих заразних и тропских болести до ситуација масовног повређивања и рањавања.

Од успостављања самоодрживости Војне болнице нивоа 2+, присутни су проблеми у избору медицинског кадра и логистичкој подршци у овој мултинационалној операцији.

У досадашњем ангажовању није било елемената угрожавања безбедности ангажованих припадника Војске Србије.

1.3. Мултинационална операција Уједињених нација у Републици Кипар – UNFICYP

Мултинационална операција Уједињених нација у Републици Кипар (UNFICYP) успостављена је Резолуцијом Савета безбедности Уједињених нација, број 186, у марту 1964. године. Мандат мисије се периодично продужава. Резолуцијом број 2771 (2025), мандат је обновљен до 31. јануара 2026. године. Мандат мисије је надгледање прекида непријатељства; успостављање зоне раздвајања; подршка хуманитарним активностима и допринос политичком решењу проблема на Кипру.

Војска Србије учествује у мултинационалној операцији Уједињених нација у Републици Кипар (UNFICYP) од 21. октобра 2010. године са штабним официром и пешадијским одељењем. Од 23. септембра 2011. године учешће је проширено са војним посматрачима и пешадијским водом, а од 20. јуна 2016. године са још једним штабним официром. Након одлуке словачке стране, као носиоца контрибуције снага у Сектору 4, о преузимању потпуне одговорности над сектором и раскиду билатералног споразума са Србијом и осталим државама које имају ангажоване припаднике својих оружаних снага у наведеном сектору, од септембра 2018. године Војска Србије завршила је ангажовање пешадијског вода, војних посматрача и пешадијског одељења. Од 29. априла 2019. године учешће је проширено са још једним штабним официром, а од априла 2021. године, на основу билатералног споразума са Уједињеним краљевством Велике Британије и Северне Ирске и са пет припадника војнополицијске специјалности.

Тренутно је у UNFICYP ангажовано 8 припадника Војске Србије. Од почетка ангажовања Војске Србије у UNFICYP било је ангажовано 693 припадника Војске Србије.

Припадници Војске Србије ангажовани су на задацима надгледања линије раздвајања, спречавању обнове непријатељстава између сукобљених страна, пружања подршке у спровођењу хуманитарних операција и успостављању и одржавању владавине права.

Министарство унутрашњих послова Републике Србије, учествује у овој операцији од новембра 2011. године, у склопу полицијског дела операције.

Полицијски службеници се ангажују са мандатом у трајању од годину дана, а у 2024. години, упућена су три полицијска службеника Министарства унутрашњих послова. Рад

полицийских службеника се углавном састоји у вршењу патролне делатности у простору зоне раздвајања.

У 2024. години, није било елемената угрожавања безбедности ангажованих припадника Министарства унутрашњих послова.

Тренутно нема показатеља значајнијег нарушавања безбедносне ситуације на Кипру и случајева угрожавања безбедности припадника српског контингента и мало је вероватно да би средњорочно могло да дође до погоршања безбедносних услова у зони операције UNFICYP.

1.4. Мултинационална операција Уједињених нација на Блиском истоку – UNTSO

Мултинационална операција Уједињених нација на Блиском истоку (UNTSO) успостављена је Резолуцијом Савета безбедности Уједињених нација број 50 од 29. маја 1948. године. Мандат је отворен и не захтева континуирано обнављање. Мандат мисије је надгледање прекида непријатељства на Голанској висоравни и Суецком каналу и подршка снагама Уједињених нација распоређеним у том подручју.

Војска Србије учествује у мултинационалној операцији Уједињених нација на Блиском истоку (UNTSO) од 9. септембра 2012. године, са војним посматрачем, са повременим ангажовањем још једног војног посматрача од октобра 2018. године.

Тренутно је у UNTSO ангажован један припадник Војске Србије. Од почетка ангажовања Војске Србије у UNTSO, било је ангажовано 15 припадника Војске Србије.

Припадници Војске Србије су ангажовани на надгледању линије раздвајања и прекида ватре између сукобљених снага, спречавању обнове сукоба између Израела и арапских земаља и истовремено пружање помоћи и подршке снагама Уједињених нација на Голанској висоравни и јужном Либану.

У досадашњем ангажовању није било елемената угрожавања безбедности ангажованих припадника Војске Србије.

1.5. Војна операција поморских снага Европске уније у Сомалији – EUNAVFOR Somalia – Operation ATALANTA

Војна операција поморских снага Европске уније у Сомалији (EUNAVFOR ATALANTA) успостављена је резолуцијама Савета безбедности Уједињених нација број 1814, 1816, 1838 и 1846 (2008) и одлукама Савета Европске уније, број 2008/851/CFSP од 10. новембра 2008. године и број 2008/918/CFSP од 8. децембра 2008. године. Мандат мисије се периодично продужава. Тренутни мандат важи до 31. децембра 2024. године. Мандат мисије је заштита бродова који плове у оквиру Светског програма за храну ради доставе помоћи Сомалији, спречавање пиратства и надгледање рибарства у близини обале Сомалије.

Мандат мисије је заштита бродова који плове у оквиру Светског програма за храну ради доставе помоћи Сомалији, спречавање пиратства и надгледање рибарства у близини обале Сомалије.

Војска Србије учествује у Војној операцији поморских снага Европске уније (EUNAVFOR ATALANTA) од 05. априла 2012. године, са штабним официрима, а од 1. децембра 2013. године и периодичним ангажовањем Аутономног тима за заштиту бродова.

Тренутно, у EUNAVFOR Somalia – Operation ATALANTA ангажована су три припадника Војске Србије: два штабна официра у Оперативној команди мисије и штабни официр у Команди тактичких снага (брод у Индијском океану, две ротације). Девета ротација Аутономног тима за заштиту бродова у Индијском океану није упућена у зону операције због непостојања правног оквира за ангажовање у територијалним водама СР Сомалије. Од почетка ангажовања Војске Србије у EUNAVFOR Somalia – Operation ATALANTA, било је ангажовано 169 припадника Војске Србије.

Штабни официри Војске Србије ангажују се у Команди операције, који се налази у граду Рота у Краљевини Шпанији и Команди снага у зони операције, на војним бродовима држава учесница. Динамика ангажовања припадника Војске Србије зависи од потреба Оперативне команде EUNAVFOR ATALANTA и Команде снага.

Аутономни тим за заштиту бродова, током пловидбе и боравка на „штићеном” броду, функционише независно у односу на војне бродове поморских снага Европске уније. Ангажовање тима обезбеђује флексибилност војним бродовима и омогућава да поморске снаге Европске уније извршавају друге задатке у оквиру противпиратске операције. Ангажовање Аутономног тима за заштиту бродова у зони операције сматра се, од стране држава учесница у операцији EUNAVFOR ATALANTA значајним доприносом државе која га упућује.

Припадници Аутономног тима Војске Србије за заштиту бродова се укрцавају на комерцијални брод који за потребе Светског програма за храну Уједињених нација (World Food Programme – WFP) превози хуманитарну помоћ за расељена лица у Сомалији и пружају заштиту броду у случају напада пирата током пловидбе из Момбасе (Кенија), Дар ес Салама (Танзанија) и Цибутија (Цибути) до сомалијских лука (Могадиш, Бербера, Босасо, Кисмајо и др), као и заштиту брода за време боравка у наведеним лукама.

У досадашњем ангажовању није било елемената угрожавања безбедности ангажованих припадника Војске Србије.

1.6. Мисија Европске уније за обуку безбедносних снага Сомалије – EUTM Somalia

Мисија Европске уније за обуку безбедносних снага Сомалије (EUTM Somalia) успостављена је Резолуцијом Савета безбедности Уједињених нација број 1872 (2009) и одлукама Савета Европске уније, број 96 и 197 (2010). Мандат мисије се периодично продужава. Тренутни мандат важи до 31. децембра 2024. године. Мандат мисије је подршка властима Сомалије у реформи сектора безбедности, у три области: саветовање, едукација и обука.

Војска Србије учествује у Мисији Европске уније за обуку безбедносних снага Сомалије (EUTM Somalia) од 25. априла 2012. године са штабним официром, а од 27. априла 2013. године и санитарским тимом у саставу болнице нивоа 1.

Тренутно је у EUTM Somalia ангажовано 6 припадника Војске Србије. Од почетка ангажовања у EUTM Somalia, било је ангажовано 137 припадника Војске Србије.

Припадник Војске Србије ангажован на дужности шефа медицинске службе у штабу мисије у Могадишу, обавља задатке санитетске подршке, обуке, опремања и одржавања степена спремности Сомалијских снага безбедности.

Санитетски тим Војске Србије, ангажован је у саставу болнице нивоа 1 у Могадишу, на здравственом збрињавању припадника EUTM Somalia.

Република Србија је једина држава контрибутор снага у EUTM Somalia, која није чланица Европске уније. Досадашњи допринос Републике Србије оцењен је од стране надлежних структура Европске уније и штаба EUTM Somalia као врло значајан.

У досадашњем ангажовању није било елемената угрожавања безбедности ангажованих припадника Војске Србије.

1.7. Мисија Европске уније за обуку безбедносних снага Централноафричке Републике – EUTM RCA

Мисија Европске уније за обуку војних и безбедносних снага Централноафричке Републике (EUTM RCA) успостављена је у складу са Одлуком Савета Европске уније, број 2016/610/CFSP од 19. априла 2016. године. Мисија је наставак ангажовања Европске уније у Централноафричкој Републици, након завршетка мандата војне саветодавне мисије у овој земљи – EUMAM RCA. Мандат операције се периодично продужава. Тренутни мандат важи до 19. септембра 2025. године. Мандат мисије је подршка власти Централноафричке Републике у реформи сектора безбедности, у три области: саветовање, едукација и обука. Поред тога, мисија ће координирати и синхронизовати своје акције са другим факторима Европске уније, укљученим у процес реформе сектора безбедности (SSR).

Мисија Европске уније за обуку безбедносних снага Централноафричке Републике (EUTM RCA) је трећа операција Европске уније у Централноафричкој Републици. У прве две, EUFOR RCA и EUMAM RCA, Војска Србије учествовала је са медицинским тимом (четири лица) на првом нивоу здравственог збрињавања припадника мисије.

Република Србија добила је позив за наставак и проширење учешћа за још два припадника Војске Србије у EUTM RCA чији је мандат везан за обуку безбедносних снага Централноафричке Републике и оспособљавање за самостално деловање у оквиру својих надлежности.

Такође, од априла 2017. године, по позиву Европске уније, Војска Србије ангажује још једног официра-лекара на дужности Саветника команданта мисије за медицинска питања, који је у октобру 2020. године преименован у Начелника санитетске службе Команде мисије, чиме су српски официри преузели све позиције везане за медицинска питања у овој мисији.

Тренутно је у EUTM RCA ангажовано 7 припадника Војске Србије. Од почетка ангажовања Војске Србије у EUTM RCA, било је ангажовано 117 припадника Војске Србије.

Припадници медицинског тима Војске Србије реализују задатке збрињавања повређених и оболелих припадника мисије EUTM RCA, у складу са стандардним оперативним процедурама и обуке безбедносних снага Централноафричке Републике.

У досадашњем ангажовању није било елемената угрожавања безбедности ангажованих припадника Војске Србије.

1.8. Операција независне међународне мировне организације Мултинационалне снаге и посматрачи (Multinational Force and Observers – MFO)

Операција независне међународне мировне организације Мултинационалне снаге и посматрачи (*Multinational Force and Observers – MFO*) на Синајском полуострву успостављена је након што су 1967. и 1973. године донете резолуције Уједињених нација број 242 и 338. Наведене резолуције одобрене су од стране Савета безбедности Уједињених нација, са циљем постизања помирења између Арапске Републике Египат и Државе Израел. Успостављене су четири безбедносне зоне: три на Синају у Египту и једна у Израелу дуж међународне границе. Зоне А, Б и Ц налазе се на територији Египта, а зона Д на територији Израела. Унутар ових зона, Египту и Израелу је дозвољено различито размештање војске.

Мандат Мултинационалних снага и посматрача је: надгледање спровођења безбедносних одредби Египатско-израелског мировног споразума и настојање да се спречи свако кршење његових одредби; ширење мира у региону који представља зону интересовања; обезбеђење добре комуникације и координације активности између Египта и Израела, кроз решавање свих отворених питања и подстицања међусобне асистенције у заједничкој борби против тероризма и других претњи.

Војска Србије је започела ангажовање у овој мултинационалној операцији од 5. јула 2023. године, упућивањем инжињеријске јединице.

Тренутно је у MFO SINAI ангажовано 10 припадника Војске Србије у саставу инжињеријске јединице. Од почетка ангажовања Војске Србије у MFO SINAI, било је ангажовано 38 припадника Војске Србије.

У досадашњем ангажовању није било елемената угрожавања безбедности ангажованих припадника Војске Србије.

1.9. Ангажовање капацитета Војске Србије у систему спремности капацитета за мировне операције УН (UN PCRS)

У складу са Годишњим планом реализације учешћа припадника Војске Србије и других снага одбране у мултинационалним операцијама у 2024. години, планирано је ангажовање капацитета Војске Србије обухваћених Меморандумом о разумевању између Владе Републике Србије и Уједињених нација о доприносу систему „stand by” аранжмана Уједињених нација, који је потписан у Њујорку, 22. новембра 2011. године, у систему спремности капацитета за мировне операције Уједињених нација (*UN Peacekeeping Capability Readiness System – UN PCRS*), Република Србија номинавала је следеће капацитете:

- медицински тим за евакуацију ваздушним путем – АМЕТ (до шест лица),
- војни посматрачи (три лица)
- штабни официри (три лица) и
- инжињеријска чета опште намене (137 лица).

Током 2024. године, Уједињене нације нису упутиле позив Републици Србији за ангажовање капацитета Војске Србије обухваћених у систему „UN PCRS”.

2. ПРЕГЛЕД СТРУКТУРЕ АНГАЖОВАНИХ СНАГА ОДБРАНЕ

Годишњим планом реализације учешћа Војске Србије и других снага одбране у мултинационалним операцијама у 2024. години планирано је упућивање до 700 припадника Војске Србије у мултинационалне операције Уједињених нација и Европске уније.

У току 2024. године упућено је 437 припадника Војске Србије, а укупно је ангажовано 729 лица, у четири мултинационалне операције Уједињених нација, четири мултинационалне операције Европске уније и једној мисији Међународних снага и посматрача. Уједињене нације нису достављале захтев за ангажовањем Војске Србије у седам мировних операција које су планиране Годишњим планом реализације учешћа Војске Србије и других снага одбране у мултинационалним операцијама ван граница Републике Србије у 2024. години.

Ангажовање припадника Војске Србије било је по следећем:

МнОп		Број упућених припадника ВС у МнОп	Преглед дужности припадника ВС у МнОп	Напомена
УН	„UNFICYP” Кипар	8	штабни официри - помоћник начелника инжињерије у мисији, главни аналитичар у одсеку U2, заменик начелника U3 и 5 припадника одељења Војне полиције	једна редовна ротација штабне групе и једна редовна ротација одељења Војне полиције
	„UNIFIL” Либан	236	12 штабних официра, 148 припадника чете, 76 припадника вода за заштиту снага	једна ротација штабних официра у Команди UNIFIL, једна ротација штабних официра, чланова ЕНП и припадника пешадијске чете у СИ и две ротације вода за заштиту снага у СЗ
	„UNTSO” Блиски исток	1	војни посматрач	једна редовна ротација војног посматрача
	„MINUSCA” ЦАР	141	четири штабна официра, два војна посматрача, 126 припадника војне болнице нивоа 2 и 9 припадника екипе за попис	једна ротација штабних официра и војних посматрача и две ротације болнице нивоа 2+, уз упућивање екипе за попис и ТП ПС (9 лица)
ЕУ	„EUTM Somalia” Сомалија	12	штабни официр, медицински тим нивоа- 1	две ротације штабног официра и медицинског тима
	„EUNAVFO R- ATALANTA ”	4	два штабна официра и официр речних јединица на броду	једна ротација штабних официра и две ротације официра речних јединица на броду (ротација АТЗБ није упућена)
	„EUTM RCA” ЦАР	14	штабни официр, медицински тим (лекар и пет техничара)	две ротације штабног официра и медицинског тима нивоа 1
	EUMAM Mozambique	2	штабни официр	Почетак ангажовања у мисији, две ротације штабног официра
МСиП	„MFO SINAI” Египат	19	10 припадника инжињеријске јединице	Две редовне ротације инжињеријске јединице уз наставак ангажовања једног припадника из претходне ротације
9 МнОп (4 УН + 4 ЕУ + 1 МСиП)		437		

У 2024. години, укупно је било ангажовано 729 припадника Војске Србије, при чему су 292 припадника наставила ангажовање из 2023. године. Редовне ротације у текућим мултинационалним операцијама реализоване су успешно.

3. ПРЕГЛЕД УТРОШЕНИХ СРЕДСТАВА ПО НАМЕНАМА ЗА ПРИПРЕМАЊЕ И ИЗВОЂЕЊЕ ОПЕРАЦИЈА, ОДНОСНО ПОВЛАЧЕЊЕ ИЗ ТИХ ОПЕРАЦИЈА

Решењем о финансирању Министарства одбране Р. Србије за 2024. годину, Центру за мировне операције Оперативне управе (Ј-3) Генералштаба Војске Србије, као носиоцу ПА „Мултинационалне операције“, одобрено је из извора финансирања 01 – Приходи из буџета, 1.195.309.000,00 динара, за финансирање задатака који су реализовани ради извршења Годишњег плана реализације учешћа припадника Војске Србије и других снага одбране у мултинационалним операцијама ван граница Републике Србије. Закључно са 31.12.2024. године утрошено је **1.171.371.436** динара или 97.99 % од одобрених средстава финансијског плана за 2024. годину.

Средства у износу од **1.171.371.436** динара, утрошена су за потребе припремања и извођења операција по следећем:

- Исплата месечних накнада за учешће у мултинационалним операцијама свим лицима која су у току године била ангажована у мултинационалним операцијама;
- Исплата обавеза по техничким споразумима ради обезбеђења основних животних услова контингената Војске Србије у мултинационалним операцијама;
- Обезбеђење услуге интернета и осталих телекомуникационих услуга припадницима Војске Србије ангажованим у мултинационалним операцијама;
- Плаћање трошкова припреме и обуке у земљи и иностранству пред упућивање у зоне операција;
- Плаћање трошкова набавке опреме за формирање индивидуалног комплета учесника МнОп;
- Плаћање трошкова одржавања опреме контингената у зонама мултинационалних операција;
- Плаћање трошкова набавке лекова и медицинске опреме ради несметаног функционисања Војне болнице нивоа 2+ у мултинационалној операцији MINUSCA.

ПРЕГЛЕД

реализације Годишњег финансијског плана Програмске активности
„Мултинационалне операције” у 2024. години

К О Н Т О		Одобрено	Утрошено
1		2	3
413	Накнаде у натури	20.746.000	20.232.644
421	Стални трошкови	8.013.000	7.775.582
422	Трошкови путовања	86.520.000	85.540.488
423	Услуге по уговору	8.323.000	8.294.825
424	Специјализоване услуге	929.501.000	910.867.392
425	Текуће поправке и одржавање	16.354.000	15.697.735
426	Материјал	63.355.000	61.029.455
482	Остали порези	36.000	0
511	Капитално одржавање	10.500.000	10.486.531
512	Машине и опрема	51.961.000	51.446.780
УКУПНО		62.461.000309.000	1.171.371.436

За 2024. годину, на име надокнада за ангажовање припадника Војске Србије у мултинационалним операцијама MINUSCA и UNIFIL, приспеле су уплате Уједињених нација у укупном износу од 4.788.015,24 USD, које су књижене као коректура расхода.

За реализацију ангажовања припадника Министарства унутрашњих послова, утрошена су следећа средства на апропријацијама економске класификације у 2024. години:

415 – накнаде трошкова за запослене	11.697.253,88 динара
422 – трошкови путовања	96.056,87 динара
426 – материјал	941.478,00 динара
Укупно	12.734.788,75 динара

4. АНАЛИЗА СТАЊА У ЗОНИ ИЗВОЂЕЊА ОПЕРАЦИЈА, АКТИВНОСТИ И ОСТВАРЕНИ РЕЗУЛТАТИ У КОНКРЕТНОЈ ОПЕРАЦИЈИ И ДРУГИ ПОДАЦИ ОД ЗНАЧАЈА ЗА ОСТВАРИВАЊЕ БЕЗБЕДНОСНИХ И ОДБРАМБЕНИХ ИНТЕРЕСА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

Политичко-безбедносна ситуација, у току 2024. године у мултинационалним операцијама UNFICYP је била релативно стабилна, док је у мисијама MINUSCA, EUTM RCA, UNIFIL, UNTSO, MFO Sinai, EUTM Somalia и EUNAVFOR Somalia – ATALANTA, била нестабилна. Степен угрожености припадника Војске Србије ангажованих у свим мисијама је знатан, изузев у мултинационалним операцијама UNFICYP и ATALANTA, где је степен угрожености умерен.

Политичко-безбедносна ситуација у Централноафричкој Републици и зонама операција MINUSCA и EUTM RCA је нестабилна. Степен угрожености припадника Војске Србије ангажованих у наведеним мисијама је знатан. Не искључује се могућност угрожавања припадника Војске Србије приликом кретања и извршавања задатака ван база.

Политичко-безбедносна ситуација у Централноафричкој Републици је нестабилна и постаје све сложенија. Оружани сукоби у Судану имају значајне геополитичке последице на више земаља у региону, те у великој мери утичу и на безбедносну ситуацију у Централноафричкој Републици, посебно у североисточним регионима. Притисци светских сила на дешавања у Централноафричкој Републици се интензивирају, посебно како јача улога руског фактора на Владу и безбедносне снаге Централноафричке Републике. Поред тога, услед све интензивнијих активности бројних наоружаних група, ситуација се нарочито компликује на граници са Чадом, Јужним Суданом, Камеруном и Демократском Републиком Конго.

Упркос повременом побољшању безбедносне ситуације у појединим регионима Централноафричке Републике, оружане групе настављају да делују, највише у граничним областима, користећи нижи ниво присуства снага безбедности фокусираних на референдумске активности. Имајући у виду оспоравање резултата уставног референдума и непризнавање државних институција од стране опозиције, развој политичко-безбедносне ситуације у Централноафричкој Републици указује на могуће нападе на снаге безбедности, као и чешћа постреферендумска протестна окупљања група цивилног друштва. У том случају очекује се снажнија интервенција безбедносних снага Централноафричке Републике, која би могла да доведе до расламсавања сукоба са локалног (тачкастог) на шири регионални ниво. Узимајући у обзир најновија дешавања око групе Вагнер, мале су шансе да ће Руска Федерација дозволити могућност да изгуби утицај у Централноафричкој Републици, као једном од најзначајнијих упоришта на афричком континенту и својеврсну базу за даље ширење утицаја у региону (Мали, Буркина Фасо, Судан, Чад). Краткорочно, иако су евидентирани напади на припаднике мисије MINUSCA, нема индикатора који указују на непосредну угроженост припадника Војске Србије ангажованих у мултинационалној операцији.

Безбедносна ситуација у Централноафричкој Републици у 2024. години, била је нестабилна, са знатним степеном угрожености припадника Војске Србије.

Политичко-безбедносна ситуација у зони ангажовања мисија EUTM Somalia и EUNAVFOR ATALANTA је нестабилна. Степен угрожености припадника Војске Србије ангажованих у мисији EUTM Somalia је знатан, а у EUNAVFOR ATALANTA умерен.

Политичку и безбедносну ситуацију у Сомалији карактеришу тензије и политичка превирања на релацији савезне владе и федералних држава, деловање терористичке групе Ал Шабаб, као и веома лоша економска и хуманитарна ситуација. Очекује се интензивирање друге фазе војне операције против Ал Шабаба.

Сомалија је поново на рубу велике политичке кризе јер ескалирају тензије изазване непомирљивим ставовима администрације председника Хасана Шеика Мохамуда и појединих федералних држава. Политичке тензије и сукоби ће се наставити, уз претњу да прерасту у оружани сукоб ширих размера. У том случају, осим дубоких политичких подела на савезном и федералном нивоу, усмереност безбедносног апарата Сомалије на унутрашњи оружани сукоб створио би услове за оживљавање Ал Шабаба и знатно интензивирање његових активности и утицаја.

Снаге безбедности Сомалије налазе се у незавидној позицији, јер су присиљене да што пре интензивирају другу фазу војне операције, док са друге стране прети опасност од регруписавања припадника Ал Шабаба и њиховог поновног преусмеравања на централне регионе земље. Недостатак снага да се задрже освојене територије представља велики проблем за владу Сомалије, док Ал Шабаб користи међуклановске сукобе и лоше управљање за повратак територија.

Наставља се пораст значаја региона западног Индијског океана, у оквиру коришћења поморских стратегијских коридора глобалне трговине, због чега ће конкуренција важних геополитичких сила бивати све озбиљнија. Самим тим, може се очекивати интензивирање активности које ће се негативно одражавати на поморску безбедност у зони операције ATALANTA. Једну од највећих претњи представљаће организовани криминал, као и реафирмисање пиратских напада. Поред тога, један од значајних изазова биће и нарастајућа стратешка конкуренција великих сила у региону Рога Африке, првенствено између Сједињене Америчке Државе и Кине, која се манифестује појачаном милитаризацијом и присуством све већих поморских војних снага, што уз одређене околности може довести до њиховог међусобног сукоба. Осим што се регион полако претвара у поприште стратешког надметања, регионални сукоби ће се и у наредном периоду одражавати на већ нестабилну безбедносну ситуацију у Сомалији.

Безбедносна ситуација у Сомалији и у зони операција мултинационалне операције EUNAVFOR Somalia – Operation ATALANTA у 2024. била је нестабилна, са знатним степеном угрожености припадника Војске Србије.

Политичко-безбедносна ситуација у Либану и зони операција мисија UNIFIL, UNTSO и MFO Sinai била је нестабилна. Степен угрожености припадника Војске Србије ангажованих у мисијама је знатан. Карактерише је рефлексција оружаног сукоба Израела и палестинских фракција из Појаса Газе (доминантно Хамаса и Палестинског исламског цихада – ПИЦ) који је избио 07.10. 2023. године.

Политичко-безбедносна ситуација у Либану је релативно стабилна. Карактерише је криза институција извршне власти која се негативно одражава на економију и безбедносне прилике у земљи. Константан ризик од грађанских немира, претња од избијања оружаног сукоба између Хезболаха и Израела на југу Либана, као и појачане активности терористичких група представљају главне безбедносне претње. Степен угрожености припадника Војске Србије ангажованих у мисији UNIFIL је умерен.³

³ Степен угрожености: 1 – незнатан, 2 – низак, 3 – умерен, 4 – знатан, 5 – озбиљан и 6 – критичан.

Процењено је да, уз нефункционалност политичког система, долази до благог погоршања безбедносне ситуације у Либану. Изгледа да се политички вакуум оконча без интервенције страних актера и даље су мали, услед чега ће либанска социоекономска криза врло вероватно наставити да се продубљује, стварајући услове за раст друштвених тензија, грађанске немире и деловање екстремистичких група, које је све теже контролисати у условима слабљења државних институција.

Нема показатеља да Хезболах и Израел отворено желе да се сукобе. Обе стране инсистирају на одбрамбеним намерама, али погрешно протумачени инциденти могу бити повод за ескалацију, у којима припадници мисије UNIFIL могу бити директно угрожени. Патроле и друге оперативне активности мисије које одступају од уобичајених рута и које се не реализују у координацији са Либанским оружаним снагама, врло вероватно ће и у наредном периоду бити блокиране од стране локалног становништва и симпатизера Хезболаха, уз отворено показивање непријатељског става, па и примене силе према припадницима мисије ради одвраћања од сличних активности у будућности.

Политичко-безбедносна ситуација у Сирији је нестабилна и под утицајем супротстављених интереса страних актера (Руска Федерација, Сједињене Америчке Државе, Турска и Иран), што одржава територијалну поделу и јачање екстремистичких, криминалних и других оружаних група. Степен угрожености припадника мисије UNTSO је знатан.

Повратком Сирије у Арапску лигу (АЛ) и нормализацијом односа са арапским земљама Персијског залива, режим у Дамаску краткорочно може очекивати хуманитарну помоћ. Прилив финансијских средстава за послератну реконструкцију земље биће условљен попуштањем санкција Сједињених Америчких Држава и Европске уније. Са друге стране, без конкретног улагања чланица Арапске лиге, Сирија ће остати под доминантним утицајем Руске Федерације и Ирана.

Даља нормализација односа Анкаре и Дамаска не искључује ризик од интензивирања борби са опозиционим групама на северу Сирије, што може довести до преусмеравања режимских снага на то подручје и ескалације сукоба. Са друге стране, слабљење њиховог присуства на југу земље оставља простор за деловање милитантних група попут „Хајат Тахир Ал-Шам“ (Hay'at Tahrir al-Sham – HTS) и тзв. Исламске државе чији напади могу постати учесталији. Не искључује се могућност да припадници мисије UNTSO тој врсти асиметричних претњи буду изложени индиректно, током реализације активности ван база и позиција Уједињених нација, иако не представљају директну мету екстремиста. Додатно, ризик за припаднике мисије представља боравак у близини положаја проиранских група приликом дејстава израелског ваздухопловства.

Политичко-безбедносна ситуација на Синајском полуострву, које је саставни део Египта, релативно је стабилна. Најзначајније безбедносне претње представљају кријумчарење на египатско-израелској граници и деловање терориста на северу полуострва. Степен угрожености припадника мисије Мултинационалне снаге и посматрачи (Multinational Force and Observers, MFO) на северу зоне операције је умерен, док је на југу низак до умерен.

Главну безбедносну претњу на полуострву представља деловање терористичке групе „Вилајет Синај“, настале од терористичке организације „Ансар Баит ел Макдис“, која је на

Синају била активна од 2011. године. Група је 2014. године променила име у „Вилајет Синај“ и прогласила лојалност такозваној Исламској држави.⁴

Израел је због нарастајућих терористичких претњи дозволио Египту повећање броја снага на Синајском полуострву преко лимита дефинисаних Мировним споразумом.⁵ То је египатским оружаним снагама 2018. године омогућило покретање масовне противтерористичке операције под називом „Синај“, која је и даље активна. У периоду најинтензивнијих дејстава, присуство египатских снага безбедности нарасло је на око 42.000 припадника. Од тада је дошло до значајног пада броја терористичких активности, а бројно стање „Вилајет Синаја“ редуковано је на око 400 терориста.⁶

Иако је борба против „Вилајет Синаја“ безбедносни приоритет Египта, терористичке претње нису у потпуности елиминисане. Спорадични и изоловани напади те организације могу привремено и делимично дестабилизovati безбедносну ситуацију на полуострву. Ескалација је мало вероватна докле год су египатске безбедносне снаге појачано присутне и сарађују са локалном популацијом. Нема индикација да би припадници мисије могли бити мета терориста, али се не искључује могућност индиректног угрожавања њихове безбедности, првенствено на северу полуострва, приликом ангажовања ван базе.

Безбедносна ситуација у Републици Либан и зони операција мисија UNIFIL и UNTSO у 2024. години била је нестабилна, са знатним Степенем угрожености припадника Војске Србије ангажованим у мисијама.

Политичко-безбедносна ситуација у зони ангажовања мисије UNFICYP је релативно стабилна. Степен угрожености ангажованих припадника Војске Србије је умерен.

Политичко-безбедносна ситуација на Кипру и у зони ангажовања UNFICYP је стабилна. Највећи утицај на безбедност имају однос Грчке и Турске, експлоатација налазишта природних ресурса у Ексклузивној економској зони Кипра и енергетски интереси регионалних актера. Степен угрожености ангажованих припадника Војске Србије је низак. Руководство Републике Кипар дипломатским активностима на међународном нивоу настоји да покрене преговоре о статусу Кипра. Упркос позивима представника Уједињених нација и Европске уније да острвски лидери пронађу обострано прихватљиве модалитете за дијалог, значајнији помак се не може очекивати све док две заједнице заступају супротне позиције по питању онога што им је прихватљиво. Безбедносна ситуација на Кипру тренутно је релативно стабилна и за сада нема индикатора значајнијег погоршања у краткорочном периоду. Раст тензија након инцидента са припадницима UNFICYP у зони раздвајања могао би да доведе до застоја у напорима за повратак за преговарачки сто и решавању кипарског питања. Мало је вероватно да би средњорочно могло да дође до погоршања безбедносних услова у зони операције UNFICYP, који би се одразили на евентуално угрожавање припадника контингента Војске Србије. Иако је претња од оружаног конфликта мало вероватна, усложњавање безбедносне ситуације могуће је уколико турска страна настави изградњу инфраструктурних објеката који могу бити коришћени у војне сврхе и допремање нове војне опреме, као и у случају раста

⁴ Организација је позната по обарању руског цивилног авиона који је летео из Шарм ел Шеика ка Санкт Петербургу 31. октобра 2015. године. Активности групе биле су најинтензивније од 2014. до 2018. године.

⁵ Одредбама споразума, Синајско полуострво подељено је на четири зоне, у којима је ограничен број припадника безбедносних снага, као и количина наоружања и војне опреме.

⁶ Организација је 2018. године бројала више од 1.200 припадника.

тензија у Источном Медитерану услед спорне експлоатације налазишта енергената и додатне милитаризације региона, наглог раста илегалних миграција, интензивирања криминалних активности преко „Зелене линије“ и евентуалних нових сукоба на простору Блиског истока. Са друге стране, у случају деескалације, очекујемо да ће у зони раздвајања бити настављено са праксом повремене појаве карактеристичних инцидената мањег интензитета.

Тренутно нема показатеља значајнијег нарушавања безбедносне ситуације на Кипру и случајева угрожавања безбедности припадника српског контингента и мало је вероватно да би средњорочно могло да дође до погоршања безбедносних услова у зони операције UNFICYP.

Безбедносна ситуација у Републици Кипар у 2024. години била је релативно стабилна.